

PARKANO VIINIKKA URHO

Kivikautisen asuin-
paikan tutkimus
Petri Halinen 1989

SISÄLLYSLUETTELO

Arkistotietoja	1
1. JOHDANTO	2
2. SIJAINTI JA TOPOGRAFIA	2
3. TUTKIMUSTEKNIikka	2
4. HAVAINNOT	3
5. YHTEENVETO	5
Negatiiviluettelo	5
Kuvataulut	6
Peruskarttaote	7
Yleiskartta	8

ARKISTOTIETOJA

KUNTA: Parkano
KYLÄ: 3. Viinikka
KOHDE: Urho
TILA: Majakkakatu
om. Parkanon kaupunki

MJ-REKISTERI:

Pirkanmaan esihistorialliset kohteet: Parkano 2
Parkanon inv. kert. M. Suni 1974: kohde No 3

SIJAINTI:

PK 2211 08 PARKANO
x=6878 52
y=449 64
z=n.95

AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET:

M. Suni inv. 1974

AIKAISEMMAT LÖYDÖT:

KM 9666, 9737:1-2, Satak. museo 9159

LÖYDÖT:

KM 25335:1-4

KERTOMUKSEEN LIITTYVÄT VALOKUVAT:

Neg. No. 81209-81220

KERTOMUKSEN LIITTEET:

Peruskarttaote 1:20 000, A4
Yleiskartta 1:2 000, A4

1. JOHDANTO

Parkanon Urhon kohde on todettu kivi-kautiseksi asuinpaikaksi ensimmäisen kerran v. 1974 M. Sunin suorittaman inventoinnin yhteydessä. Paikalta oli aikaisemmin löydetty kiviesineitä (kvartsiesine ja kolme hioimen katkelmaa), joiden perusteella asuinpaikkaa osattiin etsiä. Asuinpaikkaa on tähän asti pidetty II-luokan muinaisjäännöskohteena.

Parkanon kaupunki aikoi rakentaa lokakuussa 1989 asuinpaikan lävitse kadun (Majakkakatu), joka tuhoaisi osia asuinpaikasta. Kaupunki varasi 8.000 mk paikalla tapahtuvaa tutkimusta varten. Tutkimus tehtiin samanaikaisesti tien pohjatöiden kanssa 15-18.10.1990. Museoviraston tutkija FK Petri Halinen hoiti tarkkailutyön kentällä.

2. SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Urhon asuinpaikka sijaitsee Parkanon kaupungin keskustan tuntumassa, n. 0,75 km kirkolta kaakkoon, Viinikanjoen itärannalla Turpeislammen itäpuolella olevalla lounaaseen viettävällä savisella rinteellä. Alue on peltoa, joka laskee loivasti aina Viinikanjokeen asti. Rinteen keskiosassa, n. 95 m:n korkeudella, on havaittavissa jyrkempi kohta, joka saattaa olla merkki muinaisesta meren rannasta. Muinaisranta sijoittuu ajallisesti Ancy-lusjärven tai Litorinameren varhaisimpaan aikaan eli mesoliittiseen kivi-kauteen.

3. TUTKIMUSTEKNIikka

Maastoon oltiin merkitty tietyön suunnitelmien mukaiset kaivuutöiden linjat, jotka kulkivat pellon poikki kaakkoon päin. Kaivaustyö tehtiin melko raskastekoisella telaketjuin varustetulla kaivinkoneella. Työ toteutettiin niin, että tien koillispuolelle kaivettiin n. 75 cm

leveää ja saman syvyistä ojaa salaojaputkea varten ja samaan aikaan tasoitettiin tielle pohja, joka ulottui puhtaaseen maakerrokseen asti ainoastaan rinteen yläpuoleisella reunalla. Rinteen alapuolen pohjaosa tasoitettiin maan pinnan tasolle. Tietyö eteni luoteesta kaakkoon samalla tavalla.

Aina, kun kaivinkone iski kauhansa maahan, tarkkailtiin maan rakennetta ja kerrostumia sekä mahdollisia kiinteään muinaisjäännökseen viittaavia merkkejä (liedet, likamaa ym. rakenteet). Lisäksi ympäristöön tehtiin lapiolla koekuoppia sekä tielinjalle että sen ulkopuolelle. Tietöiden kestäessä pellolta etsittiin pintalöytöjä, jotka mahdollisesti kertoisivat kiinteään muinaisjäännöksen olemassaolosta.

4. HAVAINNOT

Maastossa ei havaittu selviä kiinteään muinaisjäännökseen viittaavia merkkejä. Alueen maaperä on kauttaaltaan savea. Soraa tuli vastaan ainoastaan tien loppupään levennyistä tehtäessä n. 1,5 m:n syvyydessä. Pelto-
multa/savikerros oli keskimäärin 25 cm paksu ja sen alta alkoi välittömästi puhdas savikerros.

Ainoastaan kahdessa kohdassa oli kyntökerroksen ja puhtaan saven välissä havaittavissa noki-hiilikerros, joka oli n. 3 cm paksuinen kohdassa No 1 ja n. 1,5 cm paksuinen kohdassa No 2 (sijaintitiedot ks. yleiskartta). Hiilet olivat puuhiiltä; eivät oljista tai ohuista oksista. Hiilialue No 1 ulottui koillisessa ainakin 1 m:n päähän tehtyyn koekuoppaan asti. Kumpikin noki+hiilialue näkyi profiilissa n. 30 cm:n matkalla. Ilmiöissä ei havaittu mitään, joka olisi liittänyt ne kiinteisiin muinaisjäännöksiin. Niiden yhteydessä ei ollut palaneita kiviä, jotka olisivat viitanneet lieteen, ei likamaa tms. kulttuurikerrosta eikä kivikauden esineitä. Näin ollen niitä ei voida varmuudella pitää kiinteään muinaisjäännöksen osina.

Ainoat kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavat merkit alueella olivat pellon pinnalta löydetyt kvartsi-iskokset (5 kpl) ja -esineet (3 kpl). Niitä löytyi tien alkupäästä pellon reunasta ja tien loppupäästä sekä hieman ylempää rinteestä. Kvartsiesineet ovat yksi naskali ja kaksi retusoitua iskosta.

5. YHTEENVETO

Parkanon Urhon asuinpaikan tutkiminen tapahtui tietyön edistymisen myötä. Alue tarkastettiin ensin lapion pistoin tehdyillä koekuopilla ja pintalöytöjen etsimisellä. Sen jälkeen tarkkailtiin kaivinkoneen esiin kaivamaa maata ja maan kerroksia.

Paikalla ei havaittu kiinteään muinaisjäännökseen viittaavia merkkejä. Havaittuja kahta hiili-nokialuetta ei voida pitää varmoina muinaisjäännökseen liittyvinä merkkeinä, koska niiden yhteydestä ei löytynyt mitään siihen viittaavaa. Yleisesti ottaen voidaan pitää varmana, että paikalla ollut asuinpaikka on tuhoutunut pellon kynön yhteydessä. Joitakin satunnaisia syvemmälle ulottuvia muinaisjäännöksen osia saattaa alueella olla edelleen, mutta niitä ei tutkimuksen yhteydessä havaittu. Saattaa olla, että muinaisjäännöksestä on säilynyt pieni alue lähes koskemattomana pellon ulkopuolella Urhon tilan alueella, mutta se on varsin epätodennäköistä, koska kaikki pintalöydöt ja topografiset seikat viittaavat siihen, että asuinpaikka olisi ollut nimenomaan peltoalueella.

Urhon tuhoutuneen asuinpaikan ajoitus ei selvinnyt, koska löydöissä esineissä ei ole mitään täsmällisesti ajoitettavia esineitä. Rannansiirtymiskronologian perusteella Urhon asuinpaikka on ollut mahdollista asuttaa jo varhaisella mesoliittisella kivikaudella, mutta jokimaisema antaa mahdollisuuden sijoittaa se myöhempäänkin aikaan.

Koska asuinpaikka on tuhoutunut peltotöissä niin, että mitään rakenteita ei ole säilynyt, on mielestäni aiheellista siirtää se muinaisjäännösluokkaan III.

Helsingissä 29.4.1990

Petri Halinen
Petri Halinen
tutkija

NEGATIIVILUETTELO

81209	Tutkimusalue, SE
81210	"
81211	"
81212	"
81213	Koneet työssä
81214	Peltoleikkaus, SW
81215	Peltoleikkaus, SW
81216	Tutkimusalue, E
81217	"
81218	"
81219	"
21820	"

† 21209

WIKIMUSALUE, SE

† 21210

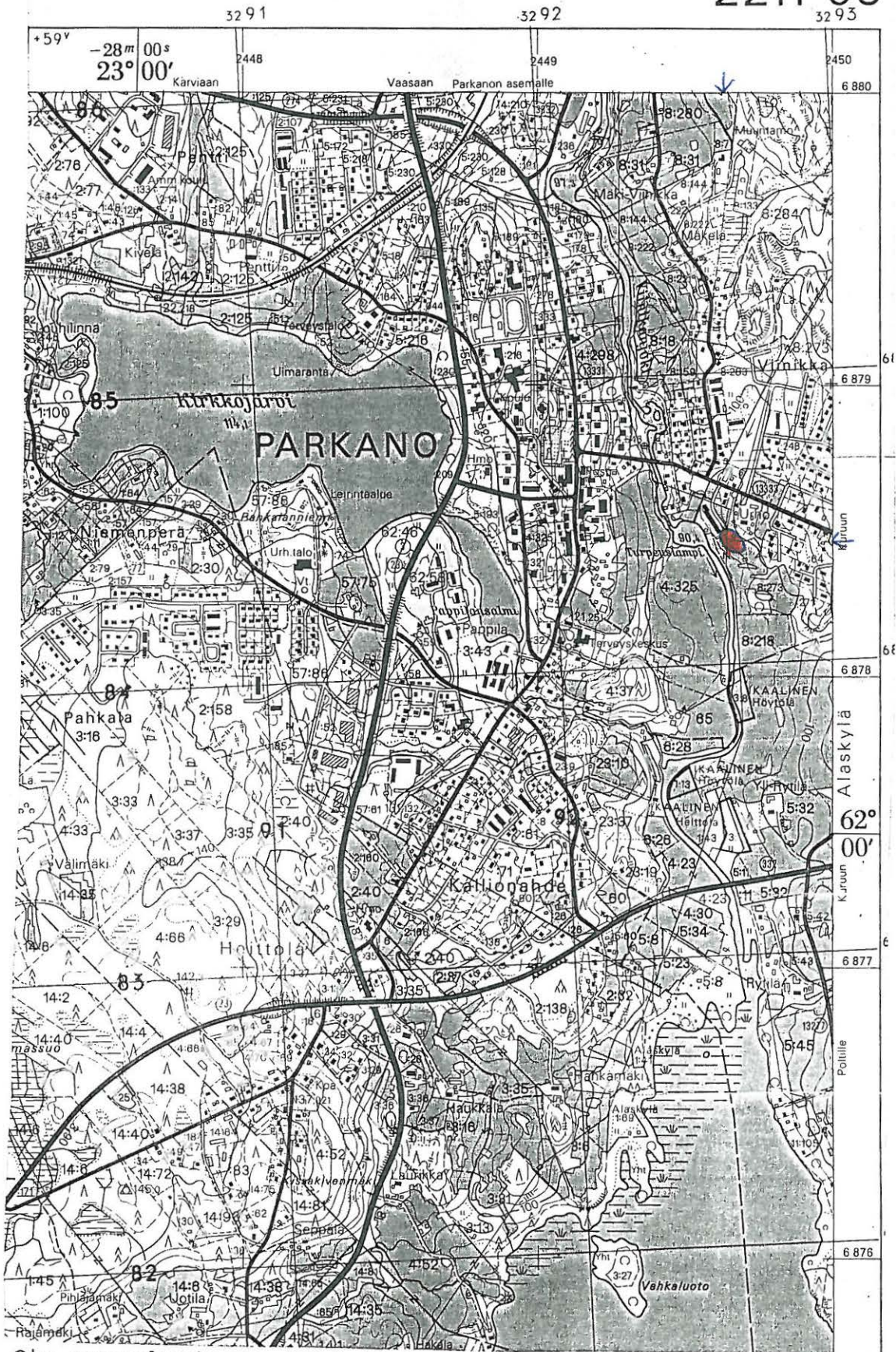

† 21215

PELTOPROFIIILI, W

PARKANO VIINIKKA URHO

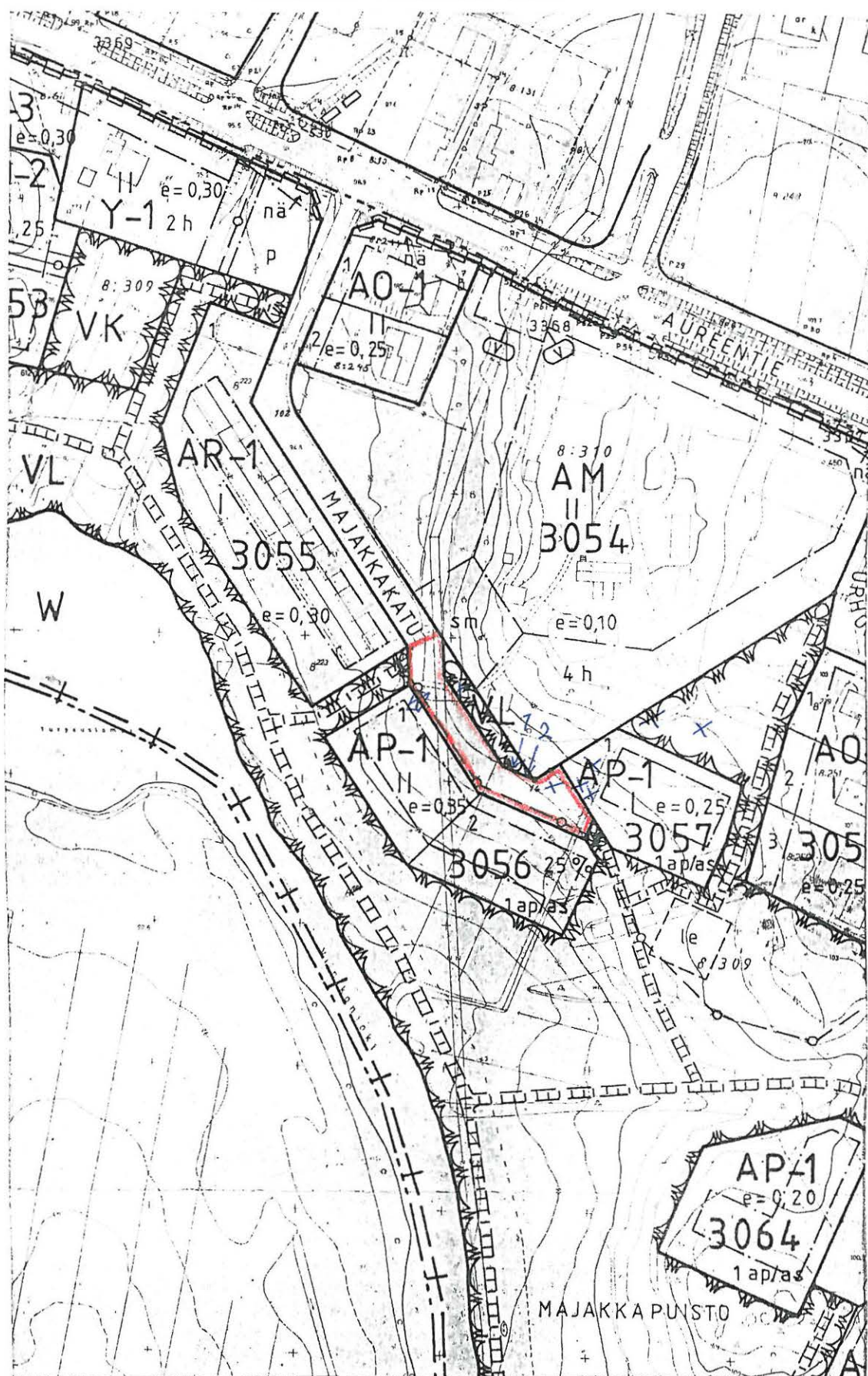
2211 08

Ote peruskartasta 2211 08 PARKANO, 1:20 000, Helsinki 1984

 Tutkimuspaikka

PARKANO VIINIKKA URHO

Ote Maa ja vesi oy:n kaavakartasta, 28.2.1975, 1:2 000

Rakennettu tieosuus

x Löydöt